

Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság

Bf.II.40/2020/14. szám

A Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Győrött, 2020. szeptember 30. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

### **í t é l e t e t:**

Az adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt Terhelt1 és társa ellen indult büntetőügyben a Győri Törvényszék 2019. szeptember 17. napján kihirdetett 21.B.360/2016/86. számú ítéletét *megváltoztatja*.

I. rendű vádlott a folytatólagosan elkövetett adócsalás büntettét közvetett tettesként valósította meg.

Terhelt1 I.r. és II. rendű vádlott tekintetében mellőzi a feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó rendelkezéseket.

Az elsőfokú eljárás során összesen 447.361 (négy száznegyvenhét ezer-három százhatvanegy) Ft bűnügyi költség merült fel, melyből I. rendű vádlott külön 209.181 (kettő százkilencezer-száznyolcvanegy) Ft-ot, II. rendű vádlott külön 110.200 (száztíz ezer-kettő száz) Ft-ot köteles megfizetni, míg Terhelt1 I.r. és II. rendű vádlott egyetemlegesen 127.980 (százhuszonhét ezer-kilenc száznyolcvan) Ft-ot köteles megfizetni.

Egyebekben helybenhagyja azzal, hogy az ítélet bevezető részéből mellőzi a 2018. március 14., december 6. és 2019. február 28. napra történő utalást, továbbá II. rendű vádlott anyja neve helyesen: ....

A másodfokú eljárás során 21.600 (huszonegy ezer-hatszáz) Ft bűnügyi költség merült fel, melyet II. rendű vádlott visel.

### **I n d o k o l á s**

[1] A Győri Törvényszék a rendelkező részben írt ítéletében I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként, folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetében, ezért őt 3 év 6 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztés-büntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. A bíróság az I.r. vádlottal szemben 1 rb közvetett tettesként elkövetett számvitel rendje megsértésének büntette, valamint 1 rb magánokirat hamisítás vétsége miatt indult büntetőeljárást megszüntette. Rendelkezett a feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi időpontjáról.

A Győri Törvényszék fenti számú ítéletében II. rendű vádlott bűnösségét bűnsegédként elkövetett adócsalás büntetében állapította meg, s ezért őt 2 év, végrehajtása esetén börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte, mely büntetés végrehajtását 5 évi próbaidőre felfüggesztette. A bíróság a II.r. vádlottal szemben 1 rb bűnsegédként elkövetett magánokirat hamisítás vétsége miatt indult büntetőeljárást megszüntette. Rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelek, iratok további sorsáról, illetőleg a bűnügyi költség viselésének módjáról is.

[2] Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész 3 munkanapi határidőn belül I. rendű vádlott terhére, bűnösségének további 1 rb közvetett tettesként elkövetett számvitel rendje megsértésének büntetében és 1 rb folytatólagosan elkövetett magánokirat hamisítás vétségében; a folytatólagosan, az adóbevételt különösen nagy mértékben csökkentő adócsalás

büntette közvetett tettesként való elkövetésének, II. rendű vádlott terhére bűnösségének további 1 rb folytatólagosan elkövetett magánokirat hamisítás vétségében való megállapítása végett terjesztett elő jogorvoslati kérelmet, míg I.r. vádlott az ítélet kézbesítését követően elsődlegesen felmentésre, másodlagosan enyhítésre irányulóan, emellett védője elsősorban felmentésért, másodsorban enyhítésért jelentett be fellebbezést.

[3] A Győri Fellebbviteli Főügyészség a BF.283/2019/1-III. számú átiratában az ügyész fellebbezését mindkét vádlott vonatkozásában az indítványában részletezettek szerint módosított formában fenntartva az I.r. vádlott és védője által előterjesztett fellebbezéseket alaptalannak ítélte.

A fellebbviteli főügyészségi álláspont szerint az elsőfokú bíróság eljárása során abszolút hatályú perrendi szabálysértést nem vétett, az ítéleti tényállás lényegében megalapozott, a személyi rész kiegészítése és helyesbítése, továbbá a történeti rész megszegett adószabályokkal való kiegészítése útján s egyéb, kisebb jelentőségű pontatlanságok és hibák kijavításával kiküszöbölhető a tényállást érintő egyes megállapítások hiánya, illetőleg helytelensége. A fentiek szerint pontosított tényállás megalapozott, a terhelték bűnössége, a részbeli ténybeli beismerések mellett a tanúk vallomásaival, a lefoglalt iratokkal, számlákkal, igazságügyi könyvszakértői és igazságügyi írásszakértői vélemények megállapításaival és egyéb okiratokkal bizonyítottnak tekintendő. Megállapítható, hogy a törvényszék az indokolási kötelezettségét is maradéktalanul teljesítette, az ügyészi álláspont azonban kifogásolta, hogy az ítélet indokolása a vádon is túlterjeszkedik, amikor Tanú7 büntetőjogi felelősségével összefüggésben tesz megállapításokat.

Az eljárási cselekmények lefolytatásával kapcsolatos alapadatok kimerítő részletezése mellett az ügyészi átirat részletezte, hogy álláspontja szerint az elévülések beálltának az elsőfokú bíróság által való megállapítása mely okoknál fogva helytelen, az adott büntetőügy előbbre vitelét szolgáló és jól dokumentált eljárási cselekmények ugyanis az elévülést félbeszakították.

A büntető anyagi jogszabály időbeli hatályának értelmezését helyesként értékelve az ügyészi álláspont arra mutatott rá, hogy a cselekmények minősítése több fogyatékoságban szenved, a meg nem vádolt személlyel együtt társtetteség megállapítására nem kerülhet sor, a számvitel rendjének megsértése is folytatólagosnak minősül, mert több üzleti évre vonatkozik, a magánokirat hamisítás is folytatólagos, mert több számla és adóbevallás volt hamis.

I.r. vádlott sem a meg nem vádolt ügyvezetővel, sem a tévedésben lévő könyvelőkkel nem lehet társtettes, a tévedésben lévő személyek felhasználása miatt cselekménye csak közvetett tettesként elkövetettnek minősíthető az adócsalást és a számvitel rendjének megsértését illetően is. Nem kétséges, hogy mind I.r., mind II.r. vádlott magatartásával rendszeres haszonszerzésre törekedett, az adócsalás és az elkövetését megalapozó magánokirat hamisítás halmazata valóságos, II.r. vádlott pedig folytatólagosan nyújtott segítséget a magánokirat hamisításhoz.

Az I.r. vádlottal szemben kiszabott büntetést megfelelőnek értékelte a büntetés céljainak eléréséhez, a II.r. vádlottal szemben alkalmazott joghátrányt azonban a tényleges kedvezmény megadása miatt eltúlzottan enyhének tartotta. A rendkívül kedvezőtlen előélete, a speciális bűnismétlői mivolta és az általa számlagyárosként kiállított számlák nagy volumene okán és a bünteteskiszabási tényezők szükséges korrekciójára tekintettel a próbaidőre felfüggesztő rendelkezés mellőzését tartotta szükségesnek utóbbi terhelt esetében.

A fentiekre figyelemmel arra tett indítványt, hogy az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Be. 606.§ (1) bekezdése alapján változtassa meg, I. rendű vádlott bűnösségét közvetett tettesként, folytatólagosan elkövetett számvitel rendje megsértésének büntetében, folytatólagosan elkövetett magánokirat hamisítás vétségében is, II. rendű vádlott bűnösségét bűnsegédként,

folytatólagosan elkövetett magánokirat hamisítás vétségében is; I.r. vádlott elkövetői alakzatát a folytatólagosan elkövetett adócsalás vonatkozásában is közvetett tettesként állapítsa meg; a vele szemben kiszabott büntetést halmazatinak tekintse, a II.r. vádlottal szemben kiszabott büntetést ugyancsak halmazatinak tekintse, azt súlyosítsa akként, hogy a szabadságvesztés-büntetés végrehajtását próbaidőre felfüggesztő rendelkezést mellőzve a II.r. vádlottat mellékbüntetésül a közügyek gyakorlásától is tiltsa el; a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezésből az „annak végrehajtása esetén” szövegrészt mellőzze, valamint az általa részletezettek szerint az elsőfokú bünygyi költség megállapítására és viselésére vonatkozó rendelkezéseket korrigálja, egyebekben az elsőfokú ítéletet a bevezető részében felsorolt tárgyalási napok, illetőleg a II.r. vádlott anyja nevének pontosítása mellett hagyja helyben.

[4] A korábbi védő által előterjesztett fellebbezés írásbeli indokolásában az új meghatalmazott védő az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a Be. 592.§ (2) bekezdés a/, b/ és d/ pontjaiban írt okokból megalapozatlannak tartotta, álláspontja szerint az hiányos atekintetben, hogy hiányoznak belőle mindazon tények, amelyekből az I.r. vádlott tudattartalmát illetően az a következtetés adódna, hogy neki adott körülmények között tudnia kellett a vád tárgyát képező számlák valótlán voltáról. A tényállás hiányossága megmutatkozik abban is, hogy nem rögzíti, miszerint védenice és Tanú6 között volt-e valamilyen konkrét megállapodás, és ha igen, annak tartalma mi volt.

Az ítéleti tényállás megalapozott voltához mindenképpen szükséges lett volna I.r. vádlott és Tanú6, valamint I.r. vádlott és Tanú4 könyvelő, valamint Tanú8 és Tanú6 szembesítése is. Ennek elmaradása pedig a bizonyítás eredményére kiható lényeges eljárási szabályok sérelmével járt.

A védői álláspont rámutatott arra is, hogy II.r. vádlott kizárólag Tanú6 elmondásából értesült az ügy háttéréről, gyakorlatilag csak I.r. vádlott és Tanú6 vallomásai álltak szembe egymással a bizonyítékok értékelése során. A vallomások közötti ellentmondások tisztázásnak elmulasztásával az elsőfokú bíróság eljárási szabályt sértett, jöllehet az ezirányú kötelezettsége az I.r. vádlott tárgyaláson való jelenlétre kötelezése útján teljesíthető lett volna.

Mindemellett kifogásolta a védelem az általa lényegesnek ítélt egyes kérdések tisztázását, így azt, hogy Tanú6 ténylegesen dolgozott-e felhajtóként a vádbeli időszakban; a fuvarozást bonyolító cégek mikor és kiktől szállították el az I.r. vádlott ügyintézésével megrendelt árut; a feladó és Tanú6 között állt-e fenn bármilyen kapcsolat.

A védői indokolás rámutatott arra is, hogy védenice védekezése szerint a vádiratban felsorolt számlák adattartalmát ugyan ő töltötte ki, az azokon szereplő aláírás azonban nem tőle származik, e vonatkozásban pedig a beszerzett igazságügyi írásszakértői vélemény hiányos, ennek ellenére a kiegészítésére az eljárás során nem került sor.

A védelmi álláspont szerint az elsőfokú bíróság tévesen következtetett arra, hogy I.r. vádlottat jogi felelősség terhelte a könyvviteli bevallási kötelezettség teljesítéséért, másrésről a védő arra is hivatkozott, hogy a vádban szereplő magánokirat hamisítás és számvitel rendjének megsértése bűncselekményeinek halmazata csak látszólagos, azok ugyanis szükségszerű eszközselekményeknek minősítendőek, így ezen bűncselekmények halmazatban történő megállapításának nincs helye az adócsalás mellett.

A védői vélemény szerint a részleges megalapozatlanság kizárólag fellebbviteli tárgyalás keretében lefolytatott bizonyítási eljárással küszöbölhető ki, ennek körében kérte az I.r. vádlott, valamint Tanú4 és Tanú6 újbóli kihallgatását, a vallomásaik közötti ellentmondások feloldásának megkísérlését, az írásszakértői vélemény több vonatkozásban történő kiegészítését, a fuvarozással kapcsolatos dokumentáció megküldése érdekében az azt lebonyolító cégek megkeresését, a szállítmányok feladóinak célirányos nyilatkoztatását Tanú6 szerepével összefüggésben.

Fenti bizonyítás hiányában, a rendelkezésre álló adatok alapján a védői indítvány az I.r. vádlottnak a Be. 593.§ (1) bekezdés b/ pontja alapján, bizonyítottság hiányában történő felmentésére irányult.

[5] A fellebbviteli nyilvános ülésen megtartott perbeszédekben mind a vád, mind a védelem képviselője fenntartotta az írásbeli beadványában foglaltakat, I.r. vádlott védője a bizonyítási indítványai elutasítását követően, a végindítványában az I.r. vádlott bizonyítottság hiányában, illetőleg az ítéleti tényállás II. pontja tekintetében bűncselekmény hiányában történő felmentésére tett indítványt.

[6] II.r. vádlott védője a nyilvános ülésen megtartott perbeszédében az ügyészi állásponttal való egyetértésének adott hangot, álláspontja szerint azonban elsősorban az időmúlás jelentőségére figyelemmel indokolatlan az első fokon alkalmazott joghátrány súlyosítása, erre figyelemmel az elsőfokú ítélet helybenhagyására, illetőleg az ügyészi fellebbezés elutasítására tett indítványt.

[7] Az I.r. vádlott az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában ismételten az ártatlanságát hangoztatta, újfent részletesen kifejtette a Tanú ügyben vitt szerepével kapcsolatos álláspontját, s a védelmi állásponttal egyezően a felmentését kérte. Másodlagosan, a bűnösségének megállapítása esetére a kiszabott büntetés fele részének letöltését követő feltételes szabadságra bocsáthatósága megállapítását indítványozta.

[8] Az ítéltábla a többirányú fellebbezési kérelmek tartalmára, a fellebbviteli főügyészség átiratában foglaltakra, a védelmi fellebbezés írásbeli indokolásának lényegére, illetőleg a fellebbviteli nyilvános ülésen elhangzottakra figyelemmel a jogorvoslati kérelmekkel támadott elsőfokú ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt a Be. 590.§ (1) és (2) bekezdéseiben foglaltak alapján felülbírált.

Az előterjesztett fellebbezési kérelmek irányára figyelemmel az utóbbi jogszabályhelyeken alapulóan a másodfokú felülvizsgálat teljes körű.

A másodfokú felülbírálat körében megállapítható volt, hogy az első fokon eljáró bíróság a perrendi szabályokat lényegében megtartva, megfelelő körben és törvényesen folytatta le a bizonyítási eljárást, az ítéltábla nem észlelt olyan szabálysértést, amely akadályát képezte volna az ítélet másodfokú érdemi felülbírálatának.

A nyomozati szakban a bizonyítékok felderítésével és biztosításával kapcsolatos, valamint az elsőfokú bíróság által foganatosított eljárási cselekményekkel összefüggésben sem volt feltárható törvénysértés, így a másodfokú bíróságnak a rendelkezésre álló bizonyítási anyagból annak értékelése során nem kellett bizonyítékot kirekesztenie.

[9] Az ítélet felülbírálata során megállapítható volt, hogy a törvényszék a tárgyalás anyagává tett minden olyan bizonyítékot, amely a tényállás megalapozott megállapításához elengedhetetlen volt.

A megfelelően széleskörű bizonyítási eljárás eredményeként számbavett bizonyítékokat maradéktalanul értékelési körébe vonta, s ennek keretében foglalkozott minden olyan körülménnyel, amely az ügy ténybeli és jogi megítélésében az érdemi kérdések körültekintő tisztázásához szükséges volt. Számbavette és egymáshoz kapcsolta azokat a bizonyítékokat, amelyeknek értékeléséből kiolvasható, hogy mire alapozta a megállapított ítéleti tényállást.

Az elsőfokú bíróság megfelelően értékelte a terheltek védekezésében, előadásaiban foglaltakat, az egyes rájuk nézve terhelő tartalmú tanúvallomásokban részletezett körülményekre, illetőleg a szakértői véleményekben foglalt megállapításokra tett észrevételeiket és magyarázataikat. Részletesen elemezte a vádlottak nyomozati szakban, illetőleg a bírósági eljárás során tett eltérő, több esetben feloldhatatlan ellentmondásokat mutató vallomásait és hivatkozásait, továbbá nagy körültekintéssel tette vizsgálatának

tárgyává a nyomozás során terheltként kezelt, utóbb pedig az ügyészi eljárás megszüntetéssel érintett tanúk, Tanú7 és Tanú8 eljárás során előadott védekezését, illetőleg vallomásait. Az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá arra a körülményre, hogy jóllehet az I.r. vádlott védekezése és Tanú7 mindvégig konzekvens nyilatkozatai látszólag egymásnak ellentmondó elemeket is magukban foglalnak, előadásaik lényegi tartalma azonban a törvényes váddal érintett releváns tények vonatkozásában csaknem teljesen egybehangzó, Vádlott1 a véglegesnek tekinthető védekezésében az ügyvezetővel azonosan nyilatkozott a cég pénzeszközeihez való hozzáférése mikéntjéről, a készpénzes forgalom, illetőleg a netbankon keresztüli utalások bonyolításáról, a cég nevében kibocsátott bankkártya használatával, a céges bankszámlához való személyes hozzáférés módjával, a fuvarozókkal való egyeztetés menetével, a fuvarmegbízásokkal kapcsolatos tevékenységgel, az ellenérték megfizetésével, továbbá a könyvelés módjával, a könyvelőkkel való kapcsolattartás mikéntjével, illetőleg az ezzel kapcsolatos adat- és okiratszolgáltatás lebonyolításával összefüggésben is. Ezen túlmenően fenti előadások mindenben egyeztethetőek voltak a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokkal, így az ügybeli cégnek a CIB Banknál vezetett bankszámlája adataival, a számlavezető hitelintézet által csatolt dokumentáció tartalmával, Tanú9 és Tanú4 könyvelők egyértelműen I.r. vádlottat terhelő és hiteltérdemlő adatokkal sem cáfoltt előadásaival.

[10] Az első fokon eljáró bíróság a fentiekben túlmenően széleskörű tanúbizonyítást is lefolytatott, s ezzel összefüggésben megfelelő értékelésben részesítette a büntetőeljárás során kihallgatott tanúk nyilatkozatainak tartalmát, illetőleg a tárgyalási szakban felolvasással szabályszerűen a büntetőeljárás anyagává tett tanúvallomásokban foglaltakat. A kihallgatott tanúk egy része az ügyvezető, illetőleg az I.r. vádlott közötti cégbeli munkamegosztás módjáról, a céget a mindennapi gazdasági életben a más gazdasági társaságokkal fennálló kapcsolatrendszerében ténylegesen képviselő I.r. vádlott kiemelt, meghatározó szerepéről tud nyilatkozni, az elsőfokú bíróság azonban a tényállás megállapításánál figyelemmel volt a könyvelők meghatározó jelentőségű előadásaira, a partnercégek részéről eljáró vezető tisztségviselők, alkalmazottak, illetőleg a cégnyilvántartás szerinti cégképviselők vallomásaira, továbbá a fuvarozást végző egyik cég ügyvezetőjének előadására. Utóbbi bizonyítékokat az eljárás során beszerzett céginformációs adatok mindenben alátámasztották.

Az ügy eldöntése szempontjából meghatározó jelentőségű bizonyítékcsoportot jelentett II. rendű vádlott Terhelt1-et terhelő vallomása, illetőleg I.r. vádlott szerepére vonatkozóan Tanú6 bírósági tárgyaláson előterjesztett és a II.r. vádlotti védekezéssel aggálytalanul egyeztethető előadása (amely Tanú8 hivatkozásaival szemben azt is bizonyította, hogy az ő közvetítésével az Kft1. nemcsak gazdasági társaságoktól, hanem östermelőktől is szerzett be terményeket, úgy azonban, hogy ezen gazdasági események a számlákból nem ismerhetőek meg, hiszen östermelőktől, egyéni gazdáktól származó beszerzési számla egyáltalán nem található a társaság könyvelésében), továbbá az egyes számlatömbök értékesítésére vonatkozó adatok és az a körülmény, hogy a kiállított számlák nagy számban egymást követő sorszámúak voltak a kiállítás idő eltérő volta ellenére is.

Ugyancsak megkerülhetetlen részét képezték a bizonyítási eljárásnak a szakértői vélemények.

Az eljárás során kirendelt igazságügyi könyvszakértő véleménye alapján megfelelően nyomon követhetőek a 2010. évi IV. negyedévi beszerzések és értékesítések alakulása, a bizonylatok és az ÁFA analitika összevetéséből megállapítható, hogy a társaság által kibocsátott számlák ténylegesen könyvelésre és bevallásra kerültek, az ítéleti tényállásban megjelölt három gazdasági társaságtól származó számlák azonban nem valós gazdasági eseményeket rögzítettek, a könyvszakértői vélemény ezen számlák ÁFA tartalmát 30.754.000 Ft értékben állapította meg, ezek a bevallás adatainak részét képezték, a bevallás pedig valótlan adattartalmú volt, azokra ÁFA levonási jog nem alapítható. Mindemellett a 2011. évi

I. negyedévére vonatkozó adatok egyáltalán nem voltak a könyvelésből megállapíthatóak, a gazdasági események rekonstruálásával ezt a feladatot a szakértő végezte el, így került sor az elkövetési érték megállapítására olyan módon, hogy sort kellett keríteni valamennyi feltárt beszerzési és értékesítési számla adattartalmának értékelésére, kivéve azokat a valótlan tartalmúakat, amelyeket a megjelölt két gazdasági társaság bocsátott ki.

Helytállóan történt az igazságügyi írásszakértői vélemények megállapításainak figyelembevétele, csakúgy, mint az I.r. vádlott vonatkozásában az aktuális teljes beszámítási képességet megállapító orvosszakértői vélemény értékelése.

[11] Ítéletében tehát az első fokon eljáró bíróság felsorakozta az ügy érdemi eldöntésére kihatással bíró, az ítéleti tényállás megalapozott megállapításának alapjául szolgáló releváns bizonyítékokat. Mindezeket megfelelő módon részletezte, megkísérelte – részben eredményre vezető módon – a fennálló ellentmondásokat feloldani, a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen, kellő logikai megalapozottsággal, egymásra is tekintettel értékelte, az ezzel kapcsolatos gondolatmenetével érdemében a másodfokú bíróság is egyetértett.

Az iratok tartalmának megfelelően rögzített és számbavett, majd kellőképpen elemzett adatokon nyugvó törvényes mérlegelés alapján jutott el az elsőfokú bíróság a hiteltérdemlő bizonyítékoknak megfelelő következtetései levonásához a vádlottak terhére rótt bűncselekmények megvalósítási körülményeit illetően, továbbá a kihallgatott tanúk szavahihetőségével, valamint a rendelkezésre álló szakértői megállapítások hiteltérdemlőségével összefüggésben.

Összességében megállapítható, hogy a törvényszék kellő alaposággal elemezte a rendelkezésre álló adatokat, tényeket és körülményeket, a bizonyítékok szakszerű értékelésével sem maradt adós. Érdemében sem kifogásolható módon megindokolta, hogy az irányadó tényállást mely, egymást erősítő bizonyítékokra alapította az egyes terhelti védekezésekkel szemben, így a rendelkezésre álló bizonyítási anyag körütekintő és alappal nem támadható elemzésével az indokolási kötelezettségének is megfelelően eleget tett.

A szükséges részletességgel számot adott az előterjesztett védelmi bizonyítási indítványok elutasításának okairól is, az ezzel kapcsolatos érvelésével a másodfokon eljáró bíróság is egyetértett.

[12] A másodfokú eljárás során előterjesztett védői bizonyítási indítványokkal összefüggésben sem osztotta az ítéltábla az I.r. terhelti védelem álláspontját.

Tanú4 bírósági szakban történő kihallgatására a törvényszék többször eredménytelen kísérletet tett, nevezett tanú kihallgatása a rossz egészségi állapota, illetőleg idős kora miatt elháríthatatlan akadályba ütközött, erre figyelemmel közös indítvány alapján szabályszerűen került sor a tanú eljárás során tett nyilatkozatainak felolvasására, ismertetésére. Ekkor az eljárással érintett valamennyi lényeges szereplő a tárgyaláson jelen volt, ennek ellenére érdemi észrevételezés nem történt, a védelmi oldalról sem érték kifogások a törvényszék eljárási módját. Minderre figyelemmel a védelmi indítvánnyal érintett tanú másodfokú eljárásban történő kihallgatása teljességgel indokolatlan.

Ugyanez a megállapítás tehető Tanú6 újbóli kihallgatásával összefüggésben is. Nevezett tanú elsőfokú tárgyalási szakban történt részletes kihallgatására már akkor került sor, amely időpontban I.r. vádlott lemondott a tárgyaláson való jelenlét jogáról, ebből következően a kapcsolatos jogszabályi feltételek teljesülésére is figyelemmel jogszerűen történt az I.r. terhelt távollétében a tanú kihallgatása. Nyilvánvalóan nemcsak az eljáró bíróságnak van lehetősége arra, hogy – amennyiben a terhelt további jelenlétét szükségesnek ítéli – kötelezze a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondott vádlottat a további tárgyalásokon való jelenlétre, hanem magának a terheltnek is elemi érdeke, hogy amennyiben a távollétében folyó eljárással összefüggésben esetlegesen érdeksérelem lehetősége merül fel, haladéktalanul újra

bekapcsolódjon a tárgyalási folyamatba, a Be. 431.§ (1) bekezdésén alapulóan bejelentve, hogy a tárgyaláson a továbbiakban jelen kíván lenni. Mi több, ha a terhelt olyan nyilatkozatot tesz, amely értelmében pl. a bizonyítás lefolytatását, egyéb bizonyítási eszközök megvizsgálását közvetlenül figyelemmel kívánja kísérni, abban tevőlegesen is részt kíván venni, vagy akár csak észrevételt kíván fűzni a tárgyaláson elhangzottakhoz, ezen megnyilvánulását a Be. 431.§ (1) bekezdése szerinti bejelentésként kell kezelni (Be. 431.§ (2) bekezdés).

Ehhez képest jelen ügyben a terhelt írásbeli észrevételezéssel nem élt, az említett tanú kihallgatására a védelem és a vád képviselőjének együttes jelenlétében került sor, amely alkalmával a védő részletesen reagált az elhangzottakra, kimerítő módon gyakorolta az észrevételezési jogát.

Fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság szükségtelennek ítélte Tanú6-ként történő ismételt kihallgatásának elrendelését.

Az igazságügyi írásszakértői vélemény kiegészítésére irányuló bizonyítási indítvánnyal kapcsolatosan megállapítható, hogy a védelmi hivatkozásokkal szemben szakvéleményében az írásszakértő rögzítette azt a szakértői eljárási módszert, amelynek alkalmazásával elvégezte a feladatát, és eljutott az érdemi megállapításai megtételéhez. Miután pedig az I.r. vádlott elismerte, illetőleg részletesen meg is indokolta, hogy egyes, az írásszakértő által megjelölt számlák adattartalmának általa történt kitöltésére milyen okok miatt került sor, ugyanakkor az adott számlákon szereplő aláírások I.r. vádlottól történő eredeztethetőségét a vád sem állította, a másodfokon eljáró bíróság is szükségtelennek ítélte az igazságügyi írásszakértői vélemény kiegészítését, amiképpen nyilvánvaló irrealitása okán indokolatlan újabb szakértői vizsgálat elrendelése, illetőleg okmányszakértő perbevezetése arra vonatkozóan, hogy a kérdéses írásképek vajon közel azonos vagy éppen jelentősen eltérő időpontban készültek, keletkeztek.

A fuvardokumentáció beszerzésével összefüggő bizonyítási indítvánnyal kapcsolatosan rögzíthető, hogy az elsőfokú bíróság is megállapította indokolásában, miszerint a nyomozati szakban sor került a fuvarozó vállalkozások megkeresésére, melyek közül egyesek becsatolták a fuvarmegbízásra vonatkozó valamennyi dokumentumot, fuvarlevelet, az általuk kibocsátott számlákat, a saját cég ÁFA nyilvántartását és bankszámlakivonatokat, amelyekből megállapíthatóan a fuvardíjakat az I.r. vádlotthoz köthető gazdasági társaság ténylegesen megfizette, egyébiránt ugyanezt támasztotta alá az ugyancsak fuvarozással foglalkozó Tanú10 egyéni vállalkozó által becsatolt irathalmaz, amelyekből ugyancsak nagy mennyiségű gabonaforgalom megvalósulása igazolható. Mindezekre figyelemmel a fuvardokumentációk beszerzését és azon alapulóan a szállítmányok feladóinak Tanú6 szerepével kapcsolatos nyilatkoztatását az ítéltábla ugyancsak szükségtelennek ítélte, miképpen indokolatlannak minősítette Terhelt1-ként történő ismételt kihallgatásának elrendelését is. Önmagában az a körülmény, hogy I.r. vádlott a tárgyaláson való jelenlét jogáról jogszerű körülmények között lemondott és az eljárás távollétében történő lefolytatására került sor, értelemszerűen nem jelenti azt, hogy a terheltet megfosztották volna a hatékony védekezéshez fűződő jogától, illetőleg annak gyakorlása lehetőségétől. I.r. vádlott mind a nyomozati szakban, mind a tárgyalási folyamatban aktívan részt vett, részletes vallomások terjesztett elő, védekezését több vonatkozásban is módosította, pontosította, majd szabad, befolyásmentes döntése alapján a tárgyaláson való jelenlét jogáról szabályszerűen lemondott, erre pedig a hatályos eljárási törvény lehetőséget nyújt. Utóbb a bíróság nem kötelezte a tárgyaláson való jelenlétre, amit a tárgyalási fejlemények tudatában maga a terhelt sem kezdeményezett, jöllehet pusztán a vallomás vagy észrevételek megtétele szándékának jelzése esetén a jelenlét jogáról való lemondó nyilatkozata hatályát veszítette volna.

Az I.r. terheltnek és védőjének a másodfokú büntetőeljárás során előadott és érdemében a korábbi védekezést megismétlő, azt kiegészítő érvelése a törvényszék által helyesen számbavett, majd logikailag is meggyőzően alátámasztottan helyesen értékelt releváns bizonyítékok felülmérlegelését célozta, amelyre azonban a Be. 593.§ (2) bekezdésében megfogalmazott tilalom folytán a másodfokú eljárásban a megalapozottan megállapított tényállás mellett nem kerülhetett sor, illetőleg arra nem volt alapos indok.

[13] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás mentes a Be. 592.§ (1) bekezdés a/-b/ pontjaiban, illetőleg a (2) bekezdés a/-d/ pontjaiban írt hibáktól, az azonban a Be. 593.§ (1) bekezdés a/ pontja alkalmazásával az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján több vonatkozásban is kiegészítésre, illetőleg helyesbítésre szorul az alábbiak szerint:

I. rendű vádlott 2015. év óta a hangulati élete szélsőséges megnyilvánulásaival jellemzett pszichiátriai megbetegedésben, bipoláris affektív zavarban szenved. Emiatt tartósan, 2016. év óta kórházi kezelés alatt is állt. A pszichés állapota a kritikai ítélőképességét, realitás érzékét nem befolyásolja. Cselekménye időpontjában I.r. terheltnek nem állt fenn olyan kóros elmeállapot, amely korlátozta vagy képtelenné tette volna őt arra, hogy a cselekménye következményeit felismerje, illetőleg a felismerésnek megfelelő magatartást tanúsítson.

Az elsőfokú bíróság vonatkozó ténymegállapításával ellentétben I.r. vádlott nem volt az eljárás tárgyát képező bűncselekmények elkövetésekor büntetlen előéletű, mert akkor már a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság a 2008. március 12. napján jogerőre emelkedett 4.B.III.1466/2007/9. számú határozatával elítélte felbujtóként elkövetett csalás büntette és 2 rb magánokirat hamisítás vétsége miatt halmazati büntetésként 1 év – végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett – börtönbüntetésre, mellékbüntetésként 100.000 Ft pénzbüntetésre; valamint az 1. pontban írt határozattal is elítélésre került, amely 2010. szeptember 30. napján kelt és 2010. október 28. napján emelkedett jogerőre, s amelynek előtagja 6.B.X., és amelyben nemcsak csalás büntette, hanem gazdasági adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztásának vétsége miatt is elítélték; továbbá a 2. pontban írt határozat előtagja 25.B.V., az elkövetési idő 2004. január 12. napja; valamint a 3. pontban írt elsőfokú határozat előtagja 11.B., másodfokú határozat előtagja 3.Bf., s amely határozatokkal társtettesként elkövetett csalás büntette és társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntette, valamint társtettesként elkövetett hamis magánokirat felhasználásnak vétsége miatt ítélték el. I.r. vádlott jelenleg a 3. sorszámmal jelzett elítélését tölti.

II.r. vádlott vonatkozásában az 1. pontban írt elsőfokú határozat előtagja 1.B., másodfokú határozat előtagja 1.Bf.; a 2. pontban írt elsőfokú határozat előtagja 3.B., másodfokú határozat előtagja Bf.II., s amely határozatokkal nemcsak költségvetési csalás büntette, hanem bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat hamisítás vétsége és csalás büntette miatt is elítélték; a 3. pontban írt elsőfokú határozat előtagja 12.B., a másodfokú határozat előtagja 1.Bf.; a 4. pontban írt határozat előtagja 27.B., az elkövetői alakzat pedig bűnsegédi.

Az elsőfokú ítélet 5. oldalának 5. bekezdésében a „feltehetőleg” megfogalmazást a másodfokú bíróság mellőzte, figyelemmel arra, hogy az ítéleti tényállásba csak ténymegállapítások foglalhatóak, a múltban történt események egyes lehetséges verziói azonban nem.

II.r. vádlott teljes neve helyesen Terhelt2 (elsőfokú ítélet 5. oldal utolsó bekezdése, 7. oldal utolsó bekezdése).

A terheltnek megjelölésénél a rendűség megszokott jelölése nem elsőrendű, másodrendű, hanem következetesen I. rendű, II. rendű (többek között elsőfokú ítélet 11. oldal 1. és 2.

bekezdés, 12. oldal 1., 2. és 6. bekezdés, 13. oldal 1. és 2. bekezdés, 18. oldal 1. és 4. bekezdés, 19. oldal 2. bekezdés).

A terheltek által megszegett adójogszabályok: régi Art. 1. § (7) és (9) bekezdés, Áfa. tv. 2.§, 5.§ (1) bekezdés, 9.§, 55.§ (1)-(2) bekezdés, 56.§, 65.§, 119.§ (1) és (2) bekezdés, 120.§ a/ pont, 127.§ (1) bekezdés a/ pont, 147.§ (1)-(2) bekezdés, 203.§; Számv. tv. 2.§ (1) bekezdés, 14.§ (1)-(2) bekezdés, 15.§ (2)-(3) bekezdés, 16.§, 165.§ (1)-(2) bekezdés, 166.§ (1)-(2) bekezdés, a fentiek szerint az elsőfokú ítélet 23. oldalának 1-4. bekezdéseiben felsorolt jogszabályi hivatkozások kiegészítésre és pontosításra szorultak, azzal, hogy a megszegett igazgatási jogszabályok felsorolása az ítéleti tényállás integráns részét képezi.

Az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállásból az ítéltábla mellőzi az elsőfokú ítélet 8. oldalának utolsó és 9. oldalának 1. bekezdésében foglalt megállapításokat, és helytállóságának hiányában azt a tarthatatlan konklúziót, miszerint mindkét bűncselekmény vonatkozásában megállapítható, hogy a bűncselekmény elkövetésétől az állam büntetőjogi igényének terheltekkel szemben történő érvényesítéséig megszakítás nélkül több mint 3 év eltelt.

[14] A fentiek szerinti pontosításokkal és kiegészítésekkel a megállapított tényállás teljes egészében megalapozott, amely mentes a Be. 592.§ (1) bekezdés a/, b/, illetőleg (2) bekezdés a/-d/ pontjaiban írt hibáktól, így az ítéltábla a Be. 593.§ (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a helyesbített és kiegészített tényállás alapján bírálta felül.

[15] A megalapozott tényállásból az első fokon eljáró bíróság okszerűen, de nem teljes egészében helytálló módon vont következtetést az érintett terheltek bűnösségének megállapíthatóságára, a felülbírálat eredményeképpen a másodfokon eljáró bíróság csak részben találta helytállónak a cselekmények jogi minősítését, megnevezését és az ahhoz fűzött jogi indokolást, az utóbbiakkal összefüggő elsőbírói tevékenység eredménye több vonatkozásban is korrekcióra szorult.

Az elsőfokú bíróság a vádtól eltérően I.r. vádlott bűnösségét társtettesként elkövetett adócsalás büntetében állapította meg, álláspontja indoklásaként rögzítette, hogy a bevallás valóságtartalmáért elsősorban az ügyvezető felel, az ügyvezető büntetőjogi felelősségét azonban jelen ügyben vád hiányában nem lehetett megállapítani, azonban a bizonyítási eljárás eredményeképpen feltárhatóak voltak mindazok a tények, amelyek alapján az ügyvezető felelőssége is megállapítható lenne. Miután I.r. vádlott a társaság irányítása során az ügyvezetővel azonos jogokat gyakorolt és őt ugyanazok a kötelezettségek terheltek, az ügyvezetővel egy sorban felel társtettesi minőségben. A törvényszék álláspontja szerint tehát Tanú7 és Terhelt1 a bűncselekmény törvényi tényállását közösen, társtettesként valósították meg.

A fenti gondolatmenet során az elsőfokú bíróság I. rendű vádlott esetében az elkövetői alakzat megállapítása körében a vonatkozó anyagi jogszabályt tévesen alkalmazta.

A vádlottak terhére rótt bűncselekmények közül tárgyi súly szempontjából is kiemelkedő jelentőségű adócsalási cselekmény jelen ügyben is valótlan tartalmú számlák alapján valótlan tartalmú adóbevallásokkal, illetőleg valótlan tartalmú számláknak a könyvelésbe helyezésével, majd valótlan tartalmú adóbevallással valósult meg. A fiktív számlák könyvelésben történt elhelyezése önmagában adóigazgatási jogszabálysértés, fiktív tartalmú számla adólevonási jogot nem alapozhat meg. Helytállóan utalt rá az ügyészi álláspont is, miszerint az önellenőrzés nem az adóhatóság szándékos megtévesztésének utólagos kiküszöbölésére, illetőleg annulálására szolgál, hanem az adóbevallás helyesbítésére. Az adóhatóság szándékos megtévesztése esetén az utólagos önellenőrzés az adócsalás büntetőjogi következményeinek elhárítására nem alkalmas.

A jelen ügyben tényként megállapítottak szerint Tanú7 ügyvezetése mellett az adott cég gabonakereskedelmi tevékenységét túlnyomó részben I.r. vádlott végezte, a kft. alkalmazottjával az országot járva gabonavásárlás és eladás céljából tárgyaltak és állapodtak meg az eladókkal és a vevőkkel, készpénzforgalmat bonyolítottak, számlákat állítottak ki, a fel- és lerakodásnál is jelen voltak, a cég könyvelését I.r. vádlott intézte, ő bízta meg előbb Tanú4-t, majd Tanú5-t a könyvelési feladatok ellátásával, velük a kapcsolatot is ő és Tanú8 tartották, ők bocsátották a bizonylatokat a könyvelők rendelkezésére. Ezzel szemben Tanú7 ügyvezető interneten igyekezett eladó gabonát felhajtani, amellyel kapcsolatos konkrét ügyleteket is I.r. vádlott kötötte meg és bonyolította le, az ügyvezető a könyvelőket sem ismerte, és a szóban forgó két gazdasági negyedév adóbevallásaiban feltüntetett adatok valótlanúságáról sem bírt tudomással.

Adócsalás tette az a természetes személy, akit a költségvetésbe történő befizetési kötelezettség terhel, abban az esetben is, amennyiben könyvelőt vesz igénybe az adóbevallás megtételéhez.

Közvetett tettes az is, aki a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását tévedésben lévő személy felhasználásával valósítja meg.

Társtettesek azok, akik szándékos bűncselekmény törvényi tényállását egymás tevékenységéről tudva közösen valósítják meg. A társtettesek tudata kölcsönösen kiterjed egymás tevékenységére, a másik társtettes által kifejtett elkövetési magatartás lényeges mozzanataira, szándékegységben cselekednek, szándékuk átfogja másik tettetárs elkövetési magatartását is. Ha valakinek tudomása van egy más által elkövetett bűncselekményről, azonban annak véghezvitelében ténylegesen nem működik közre, önmagában ez a tudattartalom sem alapoz meg társtettesiséget. Jelen ügyben az ügyvezető felelősségének általánosságban történő bírói megállapítására úgy került sor, hogy Tanú7 ügyvezető vonatkozásában a törvényszék konkrét elkövetési magatartást nem szerepeltetett a tényállásban, amelynek megfogalmazásából egyértelmű, hogy az inkriminált számlák beszerzése, mindazoknak a könyvelő rendelkezésére bocsátása, az ÁFA bevallással kapcsolatos intézkedések megtétele, azoknak lebonyolítása I.r. vádlott személyéhez köthető. A felhasznált számlák valótlanúságáról Tanú7 ügyvezetővel szemben I. rendű vádlottnak tudomással kellett bírnia.

Fentiek alapján az ügyvezetőre vonatkozó elkövetési magatartás leírása, a bűnös tudattartalmára és a szándékegységre utaló ténymegállapítás (és az ügyvezető vonatkozásában törvényes vád) hiányában Tanú7 felelősségének és I. rendű vádlott társtettesi elkövetői alakzatának megállapítása törvénysértő.

I.r. vádlott azzal a magatartásával, hogy a valótlan tartalmú beszerzési számlákról nem tájékoztatta az ügyvezetőt, őt ezen tény elhallgatásával a gazdasági társaság adóbevallásának valóságtartalma tekintetében megtévesztette. A valótlan tartalmú adóbevallás benyújtásáért a tények ismeretének hiánya, a fennálló tévedése miatt az ügyvezetőt büntetőjogi felelősség nem terhelheti a Btk. 20.§ (1), illetőleg (3) bekezdésében részletezettek szerint, ezzel szemben I. rendű vádlott a Btk. 13.§ (2) bekezdése szerinti közvetett tettes, miután szándékos bűncselekmény törvényi tényállását tévedésben lévő személy felhasználásával valósította meg.

Utóbbiak szerint I.r. vádlott nem lehet társtettes, sem a törvényes váddal nem érintett ügyvezetővel, sem pedig az ugyancsak tévedésben lévő könyvelőkkel sem, nevezettek tévedése miatt I.r. vádlott közvetett tettes mind az adócsalás, mind pedig a számvitel rendjének megsértését illetően. Közvetett tettesnek minősül abban az értelemben is, hogy tudta, miszerint a bevallási határidő lejártát csak néhány nappal megelőzően történt előzetes fogvatartásba vételét követően is a könyvelő a számára már rendelkezésre bocsátott számlák alapján, azok teljességét, illetőleg valóságát feltételezve készíti és nyújtja be az

adóbevallást, amivel az ÁFA bevételt csökkenti. I.r. vádlott tisztában volt azzal, hogy az adóbevallás a könyvelés adatai alapján történik, a könyvelésnek pedig hiányosan valótlán tartalmú számlákat szolgáltatott, s ez a magatartása szükségszerűen adóbevétel csökkenést eredményezett. A 2011. évi I. negyedévi időszakkal kapcsolatos vádlotti felelősség körében helytállóan utalt a törvényszék arra, hogy a valótlán beszerzési számlák felhasználásával, illetőleg azoknak a cég iratai között történt birtokban tartásával nyilvánvalóan arra törekedett, hogy azok a bevallás elkészítése során felhasználásra kerüljenek. A körülményekből egyértelmű, hogy a könyvelés és a bevallás mikéntjére kizárólag I.r. vádlottnak volt ráhatása, csak ő volt kapcsolatban a könyvelőkkel, így esélye sem volt annak, hogy a valós gazdasági események jelenjenek meg a könyvelésben, ám a terhelti szándék nem is erre vonatkozott, hanem minden kétséget kizáróan a központi költségvetés megkárosítására.

Az is megállapítható, hogy mind I.r., mind II.r. vádlott az adócsalások elkövetése során rendszeres haszonszerzésre törekedett, II.r. vádlott elősegítette I.r. terhelte üzletszerű elkövetését, másrészt maga is anyagi ellenértékért, illetőleg annak ígéretéért tevékenykedett az elkövetés során. Utóbbiakra figyelemmel az alkalmazandó anyagi jogszabály kiválasztása körében az elsőfokú bíróság helytálló álláspontra helyezkedett, amikor az elbíráláskor hatályos törvény rendelkezéseit az elkövetéskorhoz képest a költségvetést károsító cselekmények megítélése tekintetében súlyosabbnak, a terheltekre nézve kedvezőtlenebbnek ítélte, az elkövetéskori Btk. ugyanis nem szabályozta minősítő körülményként az üzletszerűséget, amely csak az elbíráláskor hatályos törvény szerint értékelhető értelemszerűen magasabb büntetési tételt is maga után vonó minősítő körülményként. Ebből következően a vádlottakkal szemben az elkövetéskor hatályban volt anyagi jogszabály alkalmazása a kedvezőbb.

Fentiekre figyelemmel rögzíteni szükséges azt is, hogy az ügyészség által meg nem vádolt személy (büntető)jogi felelősségének fennálltára a bíróság más személyekkel szembeni büntetőügyben sem tehet megállapítást, minderre tekintettel az elsőfokú ítélet indokolási részéből az ezekkel kapcsolatos megállapításokat mellőzni kellett (12. oldal 2. bekezdésének, 13. oldal 1. bekezdésének, 14. oldal utolsó bekezdésének, 15. oldal 3. bekezdésének, 24. oldal 3. bekezdésének fentiekkel összefüggő megállapításait).

[16] A másodfokú felülbírálat során az ítéltábla egyetértett azon következetes ügyészi állásponttal, miszerint a törvényszék a vonatkozó anyagi jogszabályt helytelenül alkalmazta, amikor az I.r. és II.r. vádlottakkal szemben a számvitel rendje megsértésének büntette, illetve magánokirat hamisítás vétsége miatt indult büntetőeljárást elévülésre hivatkozással szüntette meg.

Az elkövetéskor hatályban lévő 1978. évi IV. tv. 35.§ (1) bekezdése úgy rendelkezett, hogy az elévülést félbeszakítja a büntetőügyben eljáró hatóságoknak az elkövető ellen a bűncselekmény miatt foganatosított büntetőeljárási cselekménye. A félbeszakítás napján az elévülés határideje ismét elkezdődik.

Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a bűncselekmény elévülését csak azok, az ügy előre vitelét célzó, tehát érdemi eljárási cselekmények szakítják félbe, amelyek ténybeli alapja azonos az utóbbi vád tárgyává tett cselekmény ténybeli alapjával (tárgyi feltétel), illetőleg amelyek meghatározott személy – a későbbi terhelte – ellen irányulnak (személyi feltétel). Ezen kondíciók együttes teljesülése esetén az elévülés attól függetlenül félbeszakad, hogy a büntetőeljárás megindítására az akkor még ismeretlen személy vagy már ismert személy ellen került-e sor, illetőleg, hogy a vádlottal szemben a bűncselekmény megalapozott gyanújának közlése, gyanúsított kihallgatása megtörtént-e. A Kúria gyakorlata szerint az elévülés félbeszakítását eredményezi minden, az ügy előbbre vitelét szolgáló eljárási cselekmény, s ilyenként minősül az ismeretlen tettes ellen tett feljelentés is.

Az elévülést félbeszakító cselekménynek minősül a nyomozás elrendelése is. Ezen eljárási cselekmény a nyomozó hatóság olyan döntése, mely szerint egy adott tényállás, az előterjesztett feljelentés tartalma alapján, bűncselekmény gyanúja miatt az elkövető vagy elkövetők ellen induljon büntetőeljárás. A nyomozás elrendelése az adott feljelentésben szereplő összes cselekmény összes elkövetője vonatkozásában megszakítja az elévülést. Mindemellett ugyancsak félbeszakítják az elévülést az ettől eltérő típusú, de az ügy előbbre vitelét szolgáló eljárási cselekmények is, mint amilyen a hatósági lefoglalás, idézés és egyéb érdemi cselekmények.

Jelen ügyben a Egyéb1 2012. január 31. napján kelt és 2012. február 6. napján érkeztetett, jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntette, számvitel rendje megsértésének büntette és magánokirat hamisítás vétsége elkövetésének gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen tett feljelentés alapján a nyomozást 2012. február 9. napján; a 2012. március 22. napján kelt és 2012. március 29. napján érkeztetett, adóbevételt különösen nagymértékben csökkentő adócsalás büntette, számvitel rendje megsértésének büntette és magánokirat hamisítás vétsége elkövetésének gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen tett feljelentése alapján a nyomozást 2012. március 30. napján rendelték el.

I.r. vádlottat folytatólagosan, különösen nagy értékre elkövetett adócsalás büntette, valamint folytatólagosan elkövetett magánokirat hamisítás vétsége elkövetésének megalapozott gyanúja miatt 2014. szeptember 23. napján vonták gyanúsítottként felelősségre, míg II.r. vádlottat bűnsegédként, jelentős értékre elkövetett adócsalás büntette, valamint bűnsegédként elkövetett magánokirat hamisítás vétsége és folytatólagosan elkövetett magánokirat hamisítás vétsége elkövetésének megalapozott gyanúja miatt 2015. június 15. napján vonták gyanúsítottként felelősségre. A vádemelésre pedig végül 2016. október 25. napján került sor.

Ugyanakkor a nyomozó hatóság a büntetőeljárás során rendelt el lefoglalást többek között 2012. június 20. napján is, amelyet 2012. június 22. napján foganatosítottak, valamint 2014. július 24. napján is, amelyet aznap folytattak le, míg II. rendű terhelte az egyes számlakiállításokra már 2012. május 20. napján tanúként hallgattak ki, s ennek ténybeli alapja azonos volt az utóbbi vád tárgyává tett cselekménye ténybeli alapjával. Mindemellett 2012. június 20. napján a Egyéb1 megkereste az Rt2-t a II.r. vádlott által Kft3. nevében kiállított számlákat tartalmazó számlatömb értékesítési adatainak beszerzése érdekében, majd ugyanebből a célból 2012. augusztus 1. napján a Kft4. megkeresésére is sor került. Ezen érdemi eljárási cselekmények és a II.r. vádlott gyanúsított kihallgatása között sem telt el az elévülést eredményezhető 3 év, a fenti érdemi eljárási cselekmények okán az elévülést félbeszakadt, annak határideje újra elkezdődött.

Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a nyomozások elrendelését követően a bírósági ítélet indokolásában is megnevezett szakértői kirendelésre 2014. február 21. napján került sor, amely az elévülést ugyancsak félbeszakította.

A nyomozás elrendelésének elévülést félbeszakító hatása tehát nem függ attól, hogy ismeretlen tettes vagy ismert tettes ellen indul a büntetőeljárás, miként attól sem függ, hogy annak idején konkrétan hogyan minősítették a feljelentett cselekményt. A vádat pedig értelemszerűen nem köti a nyomozás során alkalmazott minősítés sem.

Fentiek alapján megállapítható, hogy sem a magánokirat hamisítás vétsége, sem a számvitel rendje megsértésének vétsége bűncselekmények a vádemelésig, illetőleg később a bírósági eljárás során sem évültek el, ezért e bűncselekmények tekintetében elévülés jogcímén a büntetőeljárás megszüntetésére törvénysértően került sor. A fentiek alapján a szóban forgó két bűncselekmény tekintetében a terheltek büntetőjogi felelőssége megállapításának feltételei maradéktalanul fennálltak, a terheltek által megvalósított elkövetési magatartások minden szempontból tényállásszerűnek minősíthetők, egyértelműen jogellenesek és az e tekintetben fennálló szándékos bűnösségük sem kérdőjelezhető meg. Nyilvánvaló az is, hogy az

adócsalás és az elkövetését megalapozó magánokirat hamisítás, illetőleg a számvitel rendjének megsértése halmazata valóságos, ezek nem tekinthetők a költségvetést károsító cselekmények szükségszerű eszközcselekményeinek.

Mindezek ellenére az is megállapítható, hogy a fentiek szerint két olyan, nyilvánvalóan elhanyagolható jelentőségű bűncselekmény vonatkozásában voltak adottak a büntetőjogi felelősségre vonás feltételei, amelyeknek a vád tárgyává tett jóval jelentősebb tárgyi súlyú, a költségvetést károsító bűncselekmény mellett a felelősségre vonás szempontjából érdemi jelentőségük nem volt, erre tekintettel a másodfokon eljáró bíróság lehetőséget látott ez okból a büntetőeljárás megszüntetésére. Utóbbi eljárásra a büntetőeljárásról szóló törvény elsőfokú bírósági tárgyalási szabályokat részletező Tizenegyedik Részének rendelkezései (Be. 567.§ (1) bekezdés f/ pont) lehetőséget biztosítanak, ugyanakkor a másodfokú bírósági eljárás általános szabályai azt is rögzítik, hogy a Tizenegyedik, valamint Tizenharmadik, Tizenegyedik Részben megállapított rendelkezéseket a másodfokú bírósági eljárásban az e részben foglalt eltérésekkel alkalmazni (Be. 589.§), és a Be. másodfokú bírósági eljárási szabályokat részletező Tizenötödik Része nem tartalmaz az elsőfokú bírósági eljárásra irányadó szabályoktól eltérő rendelkezéseket. Ennélfogva az adott két bűncselekmény vonatkozásában a büntetőeljárás elsőfokú bíróságtól eltérő okból történő megszüntetésének eljárási akadályja sem volt.

[17] A büntetéskiszabás másodfokú felülbírálati során az ítéltábla is figyelemmel volt az elsőfokú bíróság által helytállóan számbavett és értékelt enyhítő és súlyosító körülményekre, és összességében osztotta a törvényszék álláspontját azzal összefüggésben is, hogy a kifejezetten kedvezőtlen előéletű, a terhére rótt bűncselekményt több vele szembeni büntetőeljárás folyamatban léte alatt, és korábbi felfüggesztés szabadságvesztése próbaideje alatt, folytatólagosan elkövető vádlottal szemben kizárólag a ténylegesen végrehajtandó szabadságvesztés-büntetés alkalmas a büntetési célok elérésre, különös tekintettel arra is, hogy önmagában a beszámítási képességére kihatással nem lévő pszichés betegsége nem minősíthető enyhítő körülményként. Miután azonban az időmúlás kétségtelenül jelentős, az elévülési időt is jóval meghaladó mértékű, az I.r. vádlott által elkövetett bűncselekmény tárgyi súlyával, a személyi bűnössége fokával, illetőleg az egyéb irányadó körülményekkel arányosnak tekinthető az első fokon vele szemben alkalmazott joghátrány, míg a II.r. vádlott esetében a bűnsegédi elkövetési alakzatra, illetőleg a megbánást is magában foglaló, tényfeltárási beismerő vallomásra figyelemmel nem kifogásolható a vele szemben kiszabott szabadságvesztés mértéke, illetőleg a büntetés végrehajtásának próbaidőre történt felfüggesztése sem.

Az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetések tetтарыos voltával kapcsolatos megállapítások annak ellenére is érvényesek, hogy a vádlottak terhére további súlyosító körülményként kellett értékelni az üzletszerűen történt elkövetést.

Az I.r. vádlott által a fellebbviteli eljárásban kezdeményezett, a kiszabott büntetés fele részének letöltését követően történő feltételes szabadságra bocsátás jogszabályi feltételei nem álltak fenn, az elkövetéskor hatályos anyagi jogszabály ugyanis legfeljebb a 3 évig terjedő szabadságvesztés-büntetés esetén biztosította ezen kedvezmény megadásának lehetőségét, az I.r. terhelttel szemben azonban szigorúbb tartamú szabadságvesztés-büntetés került kiszabásra.

[18] Fentiekre figyelemmel a másodfokú felülbírálat eredményeképpen az ítéltábla nyilvános ülésen eljárva (Be. 599.§ (1) és (2) bekezdés a/ pont) az elsőfokú ítéletet a Be. 606.§ (1) bekezdése alapján annak megállapításával változtatta meg, miszerint az I.r. vádlott a folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetettét nem társtettesként, hanem a részletesen indokoltak szerint közvetett tettesként valószínűsítette meg, egyúttal mindkét vádlott tekintetében mellőzte a feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó rendelkezéseket, amelyeknek anyagi

jogi jogalapját elsőfokú ítéletében a törvényszék ugyan helyesen jelölte meg, az elkövetéskori jogszabály szerint azonban ezek nem részei az ítéletnek, így értelemszerűen a rendelkező résznek sem. Fentiekén túlmenően az elsőfokú ítélet megváltoztatása érinti az első fokon megállapított bűnügyi költség összegét is, amely a szakértői eljárással összefüggő egyes díjtételek figyelembevételével pontosításra, illetőleg a költségviselés módjával kapcsolatosan egyébként is korrekcióra szorult.

Figyelemmel pedig arra, hogy az elsőfokú határozat egyéb rendelkezései törvényesek és megalapozottak, azokat az ítéltábla a Be. 605.§ (1) bekezdésében foglaltak alkalmazásával helybenhagyta azzal, hogy az elsőfokú eljárásban a tárgyalási szak megismétlésére figyelemmel az azt megelőző időpontokban megtartott tárgyalások hatánapjainak feltüntetését mellőzte, egyúttal korrigálta a II.r. terhelt édesanyja nevének feltüntetésekor vétett elírást.

A másodfokú bíróság a Be. 613.§ (1) bekezdésében foglaltak alkalmazásával megállapította a másodfokú eljárás során felmerült bűnügyi költség összegét és rendelkezett annak viselése tárgyában is.

Győr, 2020. szeptember 30.

Dr.Zólyomi Csilla sk.  
a tanács elnöke

Dr.Németh Balázs sk.  
előadó bíró

Dr.Vajda Edit sk.  
bíró

**Záradék:**

Ez az ítélet és ezáltal a Győri Törvényszék 2019. szeptember 17. napján kelt 21.B.360/2016/86. számú ítéletének meg nem változtatott része Terhelt I.r. és II. rendű vádlott vonatkozásában a mai napon jogerőre emelkedett.

Győr, 2020. szeptember 30.

Dr.Zólyomi Csilla sk.  
a tanács elnöke